

Το απόλυτο της μιας αλήθειας

«Κλέφτες Ζωής»
του **Christian Petr**
από το θέατρο **Versus**
Σκηνοθεσία: Μαρίνος
Ανωγυριάτης
Βοηθός σκηνοθέτη
Μελίνα Ιακωβίδου
Κίνηση: Νάταλι
Αμμάν
Μουσικά επιμέλεια:
Γιώργος Ιωάννου
Σκηνικά-Κοστούμια:
Μέληψ Νεοκλέους
Σχεδιασμός
Φωτισμού: Χρήστος
Χαραλάμπους
Παίζουν: Νάτια
Χαραλάμπους,
Κωνσταντίνος
Γαβριήλ, Έφη
Χαραλάμπους.

Νόνα Μολέσκη

nona.moleski
@philelefttheros.com

Αρκετές φορές έχω προλογίσει τα αφιερωμένα στις παραγωγές του Θεάτρου Versus σημειώματα με έκφραση εκτίμησης για τη συνειδητή επιλεκτικότητα της ρεπερτοριακής του πολιτικής. Το Versus παραμένει θεατρικό σχήμα που μιλάει μόνο όταν έχει να πει κάτι σημαντικό για τους δημιουργούς του και τους θεατές του. Η πολιτική και κοινωνική συνειδητότητα διαμορφώνει την αισθητική των παραγωγών του. Ο Μαρίνος Ανωγυριάτης επιμένει στην ενεργό αντίδραση από το κοινό του, και ακόμα κι αν δεν μπορεί να πετύχει το μάξιμουμ- την ταύτιση στο επίπεδο ιδεών, «απαιτεί» (με τη σκηνοθεσία του και με την καθοδήγηση της υποκριτικής του ομάδας) τη συναισθηματική ανταπόκριση του θεατή. Επιλέγει να είναι καλλιτέχνης του θεάτρου αγανάκτησης, καθώς δεν εκφράζει ξεκάθαρες, με τη γλώσσα της πολιτικής διατυπωμένες θέσεις, αλλά ασχολείται με τη θεατρική μετουσίωση της οργής.

Ορμώμενος απ' αυτά τα θεατρικά πιστεύω, ο Ανωγυριάτης συναντά και επιλέγει το έργο του Christian Petr «Κλέφτες Ζωής», ένα έργο που ανήκει αναμφίβολα στο είδος του θεάτρου αγανάκτησης. Πολλοί σκηνοθέτες θα θεωρούσαν το κείμενο αυτό θεατρικά μονότονο, με την έννοια του ενός κυρίαρχου τόνου, του τόνου του θρήνου και της μη συγχώρησης. Η Βόσνια Σάνια δεν μπορεί να νιώσει άλλα συναισθήματα εκτός από τον αβάσταχτο πόνο για τη δολοφονία των γονιών της και τον χαμό των συμπατριωτών της στο Σαράγιεβο, και σε προέκταση του πόνου, την ασίγαστη δίψα για την απόδοση δικαιοσύνης. Τα δύο κύρια μοτίβα της τραγικής μονοτονίας, που περιπλέκονται στον λόγο του έργου, είναι το μοτίβο του «άγνωστου θανάτου» και του μοτίβου της επιβαλλόμενης λήθης. Η Σάνια δεν γνωρίζει πώς ακριβώς έχουν πεθάνει οι γονείς της και με τρόπο βασανιστικό προβάλλει όλα τα «είδη» βί-

αιου θανάτου, που διέκοψαν τις ζωές των συμπατριωτών της, στη δική της προσωπική απώλεια. Ταυτόχρονα δεν μπορεί να δεχτεί ότι εγκλήματα τέτοιας κλίμακας, τέτοιας έκτασης και βιαιότητας, μπορεί να «χωνευτούν» στη λήθη χάριν στο πέρασμα του χρόνου, στην αδυναμία εντοπισμού των συγκεκριμένων δραστών, στην ανάγκη εθνικών συμφιλιώσεων, στην επούλωση πολιτικών πληγών, κ.ά.

Ο σκηνοθέτης γοητεύεται από το απόλυτο της στάσης του συγγραφέα και της ηρωίδας του. Αν το κείμενο του Petr, γραμμένο το 2000, έχει σκοπό να κρατήσει τα πράγματα στο ύψος της τραγικότητάς τους, ο Κύπριος σκηνοθέτης του 2014 δεν έχει σκοπό, πιστεύω, να μεταφέρει άμεσα τον ίδιο τόνο της επάρατης τραγωδίας στη δική μας πραγματικότητα. Ως κίνητρο επιλογής έργου λειτουργήσει η ετοιμότητα του καλλιτέχνη να υποστηρίξει τη φωνή του κάθε θύματος και την κάθε απαίτηση για απόδοση δικαιοσύνης. Στη δική του προσωπική κλίμακα αξιών αυτά, όπως φαίνεται, στέκουν πιο ψηλά από την αξία της πολυφωνίας, της αλήθειας του άλλου, της συγχώρεσης. Δεν κάνω αντίλογο ούτε στο κείμενο, ούτε σ' αυτόν που το έχει επιλέξει

και ανεβάσει, απλά κάνω αναφορά σε άλλες πιθανές στάσεις απέναντι στις ανοιχτές πληγές.

Ως ένα άλλο κίνητρο επιλογής έργου η και ως πρόκληση προς τον σκηνοθέτη λειτουργήσει η αντικειμενική δυσκολία της σκηνικής μορφοποίησης του θρήνου. Έχοντας στην ομάδα του τρεις ηθοποιούς, δύο γυναίκες και έναν άνδρα, ο Μαρίνος Ανωγυριάτης σπάει τη μονολογική αφήγηση σε τρεις φωνές, δημιουργώντας υποκριτική απόσταση από τον λόγο, ταυτόχρονα όμως η τριφωνία αποκολλά την τραγωδία από ένα άτομο, από μια περίπτωση, και την απλώνει στον χώρο και στον χρόνο ως θλιβερή και επαναλαμβανόμενη τυπολογία.

Ο σκηνοθέτης και οι ηθοποιοί Νάτια Χαραλάμπους, Έφη Χαραλάμπους και Κωνσταντίνος Γαβριήλ, καθώς και η κινησιολόγος της παράστασης Νάταλι Αμμάν, η σκηνογράφος Μέληψ Νεοκλέους, ο σχεδιαστής φωτισμών Χρήστος Χαραλάμπους είχαν να λύσουν το πρόβλημα της εξωτερικής, της κινητικής συμπεριφοράς τριών ανθρώπων φιγούρων σε άδειο σκηνικό χώρο. Η απουσία κάθε βοηθητικού σκηνικού αντικειμένου, το άδειο σκοτάδι της σκηνής, η λακωνική αναφορά στα ερείπια, το εύρημα της κινούμενης κουρτίνας ως συμβόλου θλίψης και απελπισίας, όλα αυτά ανάγκαζαν τους ηθοποιούς σε πλήρη σωματική συγκέντρωση. Και η απαιτούμενη από το κείμενο και τον σκηνοθέτη μόνιμη, αδιάκοπη ένταση φέρνει τους ηθοποιούς σε κατάσταση τραγικής ανύψωσης. Και τους τρεις.

Σύμφωνα με το δικό μου κριτήριο, κείμενα και παραστάσεις τύπου «Nordost» έχουν μια διαφορετική αξία ως έργα πολυδιάστατα, πολυφωνικά, βασισμένα στις «αλήθειες των άλλων» αι καλλιτεχνικά πιο τεκμηριωμένα. Όμως η αξία της παράστασης «Κλέφτες Ζωών» είναι το απόλυτο της μιας αλήθειας.